

گرنگی راهینانی پهروردهیی بۆکاری رینماییکاری پهروردهیی لهناوندهکانی خویندن

د.رحمان رسول فتاح

rahman.fatah78@gmail.com

سه‌په‌رشتیاری پهروردهیی

رئیکهوتنی وه‌رگرتنی ره‌زامه‌ندی توئیزینه‌وه: ۲۰۲۴/۰۴/۱۵

پوخته:

راهینانی پهروردهیی جینگه‌یه‌کی دیاری له نیو چالاکیه‌کانی کارگیریدا هه‌یه که نامانجی به‌رزکردنه‌وه‌ی کارایی به‌رهمه‌نجان، په‌هپیدانی خزمه‌تگوزاریه‌کان و باشترکردنی ئە‌دای کارکردنه، بۆ گه‌یشتن به‌نامانجی ئە‌م توئیزینه‌وه‌یه گرنگی راهینانی پهروردهیی بۆکاری رینماییکاری پهروردهیی له‌ناوندهکانی خویندن سه‌وود له‌میتوودی ریبازی چۆنایه‌تی Thematic analysis شیکاری بابته‌ی وه‌رگیراوه، له‌م توئیزینه‌وه‌دا زانیاری له‌سه‌ر گرنگی راهینانی پهروردهیی بۆکاری رینماییکاری پهروردهیی قوتابخانه‌ خراوته‌روو که‌ده‌بته‌ سه‌رچاوه‌یه‌کی زانیاری له‌بۆاری راهیناندا به‌مه‌به‌ستی به‌ده‌سته‌هینانی سوودیکی کبیرکی بۆ په‌رورده‌ له‌ ناونده‌کانی خویندن له‌ هه‌ریمی کوردستان.

کلله ووشه‌کان: راهینانی پهرورده‌ی، رینماییکاری پهرورده‌یی، قوتابخانه.

پیشه‌کی:

هه‌موو دامه‌زراوه‌ هاوچهره‌کان هه‌ل‌ده‌ده‌ن هاوسه‌نگ بن له‌گه‌ل پێشکه‌وتنه‌کان له‌ بواره‌ جیا‌وازه‌کانی سیاسی، کۆمه‌لایه‌تی، نابووری، زانستی و ته‌کنه‌لوژد. راهینان سه‌رته‌بیتترین ئه‌رکی به‌ری‌وه‌بردنی سه‌رچاوه‌ مرو‌بیه‌کانه‌ که‌ بریتیه‌ له‌ به‌کاره‌ینانی سیستماتیکی پرۆسه‌ی فه‌رمی بۆ یارمه‌تیدانی خه‌لک بۆ به‌ده‌سته‌هینانی ئە‌و زانیاری و لیهاتووویانه‌ی که‌ پێویستن بۆ ئە‌وه‌ی کاره‌کانیان به‌ شێوه‌یه‌ک ئە‌نجام به‌ده‌ن که‌ جێی ره‌زامه‌ندی بیت (Armstrong, 2020). ئە‌م چالاکییانه‌ بوونه‌ته‌ نه‌ریتیکی باوی به‌ری‌وه‌بردنی سه‌رچاوه‌ مرو‌بیه‌کان له‌ ریکخراوه‌کاندا له‌ سه‌رانسه‌ری جیهاندا (Hughes et al., 2019).

له‌ جیهانی ئە‌مه‌رۆدا، راهینان ستراتیژی سه‌رکه‌بیه‌ بۆ جیه‌جیه‌کردنی نامانجه‌ دامه‌زراوه‌یه‌کان. یارمه‌تیده‌ره‌ بۆ باشترکردنی ئە‌دای کارمه‌ند له‌ که‌رتی گشتی و تابه‌ت (Ruttledge & Cathcart, 2019). هه‌ندیک له‌و نامرازانیه‌ی که‌ ئە‌دای کارمه‌ندان دیاری ده‌که‌ن بریتین له‌ راهینانی کارمه‌ندان، سیاسه‌تی ریکخراوه‌یی، دۆخی کارکردن، ره‌زامه‌ندی له‌ کار، کارلیککردن له‌گه‌ل له‌ ریکخراوه‌که‌دا (Aktar et al., 2012). به‌م شێوه‌یه‌ راهینان یه‌کیکه‌ له‌ نامرازه‌ کاریه‌گره‌کان بۆ به‌رزکردنه‌وه‌ی ئە‌دای کارمه‌ند و گه‌یشتن به‌ نامانجی دامه‌زراوه‌ په‌رورده‌بیه‌که‌ به‌ شێوه‌یه‌کی کاریه‌گر و کارا (Afroz, 2018).

بهشی به‌که‌م: چوارچینه‌ی گشتی توژی‌ینه‌وه‌که

باسی به‌که‌م: کیشه‌ی توژی‌ینه‌وه‌که:

پیشکوهنتنی هەر کۆمه‌لگه‌یه‌ک په‌یه‌هسته به‌وه‌ی که تا چه‌ند سه‌رچاوه و تواناکانی به‌باشترین شیوه‌ ئاراسته ده‌کات. سه‌رچاوه مرفایه‌کان به‌گشتی به‌نرخترین و باشترین سه‌رچاوه‌ن که هەر کۆمه‌لگه‌یه‌ک خاوه‌نی بیت. رینمایکاری به‌کێکه له‌و پیشانه‌ی که پینگیه‌کی گرنه‌گ و کاریگه‌ری له‌سیسته‌می په‌روه‌ده و به‌تایبه‌ت له‌ناوه‌نده‌کانی خویندندا هه‌یه. رینمایکاری په‌روه‌ده‌یی له‌ناوه‌نده‌کانی خویندندا له‌لایه‌ن رینمایکاری په‌روه‌ده‌یی وه‌ک به‌شیکه‌ی دانه‌به‌راو و پتویسته له‌ئهم‌مونه په‌روه‌ده‌یه‌کان داده‌نریت (Cooper, 2013). جیه‌جیکردنی به‌نامه‌ی رینمایه‌ی و راویژکاری دروست و گونجاوه‌نکه هەر ده‌بیته‌هۆی باشترکردنی ئامانه‌کان و ده‌وله‌مه‌ندکردنی په‌روه‌ده و خیراکردن و ئاسانکاری بۆ ئامانه‌کانی سیسته‌می په‌روه‌ده‌یی، به‌لکو چاره‌سه‌ری زۆریک له‌کیشه و گرتنه‌کانیش ده‌کات له‌ناوه‌ سیسته‌می په‌روه‌ده‌دا. چالاکیه‌کانی رینمایه‌ی و راویژکاری له‌ناوه‌نده‌کانی خویندندا، کۆمه‌لێک چالاکی له‌خۆده‌گریت که ئامانج لێی بریتیه‌ له‌ده‌ستنی‌شانکردن و رێگریکردن و چاره‌سه‌رکردنی کیشه و گرتنه‌ کۆمه‌لایه‌تی، خیزانی، په‌روه‌ده‌یی، ره‌فتاری و ده‌روونیه‌کان. له‌م نیه‌مه‌شدا، ده‌ستنی‌شانکردنی کیشه‌کانی قوتابیان به‌هاوکاری دایکان و باوکان و کارگیری قوتابخانه‌ ئه‌نجام ده‌دریت و راویژکاران و رینمایکاران رۆلێکی جه‌وه‌ه‌ری له‌م روه‌وه‌ ده‌گیرن (سارا، 2022).

گرنه‌گترین نیشانه‌ده‌ری چالاکیه‌کانی رینمایه‌ی و راویژکاری له‌ناوه‌نده‌کانی خویندندا بریتین له‌، رینماییکردنی قوتابیان، پلاندانانی تاکه‌که‌سی بۆ قوتابیان، خزمه‌تگوزاری وه‌لامدانه‌وه، پشتگیری سیسته‌می په‌روه‌ده، هه‌ماهه‌نگی، سه‌رپه‌رشتیکردنی قوتابیان، دانانی خسته‌ی چالاکیه‌کانی رینماییکردن به‌پشته‌ستن به‌سألنامه‌ی جیه‌جیکردن و، به‌هواداچوون بۆ ئاستی به‌ره‌په‌شچوونی قوتابیان (Joyce, 2011).

باسی دووه‌م: گرنه‌گی توژی‌ینه‌وه:

گرنه‌گی ئه‌م توژی‌ینه‌وه‌یه له‌وه‌دایه که پتویسته‌یه‌کانی راهینان بۆکاری رینماییکاری په‌روه‌ده‌یی له‌ناوه‌نده‌کانی خویندن ده‌خاته روو، هه‌روه‌ها رۆشنایی ده‌خاته سه‌ر ئه‌و رۆله‌ گرنه‌گی که رینماییکاردی په‌روه‌ده‌یی ده‌یگیریت. پرکردنه‌وه‌ی ئه‌و که‌لینه‌یه‌یه له‌ه‌واری توژی‌ینه‌وه‌ی راهینانی رینماییکاری په‌روه‌ده‌یی به‌گشتی. هه‌روه‌ها پینسینی ده‌کریت ئه‌م توژی‌ینه‌وه‌یه سوود به‌و که‌سانه به‌گه‌یه‌نیت که به‌رپه‌رسیارن له‌راهینان له‌بنیاتناوه‌وه و دیزاینکردنی به‌نامه‌کانی راهینان به‌پیتی پتویسته راسته‌قینه‌ی رینماییکاری په‌روه‌ده‌یی ناوه‌نده‌کانی خویندن له‌ریی سوود و مرگرتن له‌ئه‌نجام و پینسینارمکانی ئه‌م توژی‌ینه‌وه‌یه.

باسی سێهه‌م: نامانجی توژی‌ینه‌وه‌که:

له‌م توژی‌ینه‌وه‌یه‌دا هه‌ول ده‌ده‌ین به‌هواداچوون بۆ ئه‌م نامانجانی به‌که‌ین:

- گرنه‌گی راهینانی په‌روه‌ده‌یی بۆکاری رینماییکاری په‌روه‌ده‌یی قوتابخانه.
- رۆلی راهینانی په‌روه‌ده‌یی له‌باشترکردنی ئه‌دای رینماییکار.
- پتویسته‌ی راهینانی په‌روه‌ده‌یی رینماییکاران بۆباشترچاره‌سه‌رکردنی کیشه‌ ده‌روونی و په‌روه‌ده‌یه‌کانی قوتابیان

باسی چوارهم: میتودی توژیینهوه:

ئهم توژیینهوهیه توژیینهوهیهکی چۆنایهتییه که به بهکارهینانی شیوازی شیکاری بابیهتی ئهجامدراوه. شیکاری بابیهتهکان دهوانریت له چوارچیوهی تیوری جیاوازا و بۆ مهبهستی جیاوازا بهکاربهینریت، چونکه ئهم شیوازه کارامهیی سههرنتایی له شیکاری چۆنایهتیدا دابین دهکات (Holloway & Todres, 2003). شیوازی شیکاری بابیهتی بهکاردههینریت بۆ دهستنیسانکردنی نهخشه چۆنایهتی و زارهکییهکان و ئامادهکردنی کۆدهکانی پهیوهست بهوانهوه. ئهم شیوازه بۆ ناسینهوه و شیکردنهوه و راپۆرتکردنی نهخشه ههبووهکان له داتا چۆنایهتییهکان بهکاردهیت و پرۆسهیهکه بۆ شیکردنهوهی داتا دهقیهکان که داتا پهروشوبلاو و ههمهچهشنهکان دهگۆریت بۆ داتای دهلهمهند و ورد (Braun & Clarke, 2012). تههرمهکه مانا و چهمی ناو داتاگان نیشان دهات و لانیکهم تیبینییهکان باس و ریکخستنی دهکات و زۆرتین لایهنهکانی دیاردهکه لیکهدهاتهوه (Boyatzis, 1998).

توژیینهوهکه توژیینهوهیهکی شیکاری بهراوردکارییه. کۆمهلگای ئاماری بریتین له لیکۆلینهوهکانی بابیهتهکانی پهیوهست به بابیهتی لیکۆلینهوهکه، له ماوهی سالانی رابردوودا بلاوکرانهتهوه. وه له SID و Sewilica و Maghiran و Google Scholar و Science Direct نهو بابیهتهکانی که بابیهتهکانی ژیر لیکۆلینهوهیان تیدابوو دههینراون و کۆکرانهتهوه.

بهشی دووهم: لایهنی تیوری توژیینهوهکه**باسی یهکههم: چهمی راهینان**

راهینان بریتیه له گۆرانکاری سیستماتیکی زانیاری و رهفتار له ریگهی پرۆسهکانی فیربوونهوه که تاکهکان دهوانن ئاستی زانیاری، پراکتیک و، بروانامهی پنیوست بۆ ئهجامدانی ئهرکهکانیان به شیوهیهکی کارا بهرز بکهنهوه. بهمهش ئهدای راهینراو باشت دهییت (Nbeck, 2019).

له سیستمی پهروهردهدا راهینهرایهتی پرۆسهیهکی فرههمنده. گرنگی دهات به گهشهپیدانی توانا مرۆبیهکانی بواری پهروهردهو فیرکردن، بهنامجی نیشاناندانی باشتترین جۆری ئهدا (Bey and Holmes, 1992). راهینان یهکیهکه له پیکهاتهکانی گهشهپیدان که دامهزراوه مۆدیرنهکان له جیهاندا سوودی لیهوهردهگرن بۆ بنیاتنانی سیستمیک که توانای هاوسهنگی لهگهڵ گۆرانکارییه کارایی و بهرهمدارهکاندا ههیییت (لیلی، 2014). راهینان پیکدیت له ههولێه پلان بۆ دارپژراوهکانی ههر دامهزراوهیهک بۆ یارمهتیدانی کارمهندان بۆ بهدهستهینانی زانیاری، لیهاتوویی، توانا و رهفتارمکانی پهیوهست به کار، به ئامانجی برمودان به کارمه (Noe & Hollenbeck, 2019).

له پرۆسهی راهیناندا، سههرتا گرنگه بزانییت که نایا ئامانجه سههرهکییهکانی راهینانهکه بهدی دیت یان نا. له راستیدا راهینانی فهرمی تهنها یهکیهکه له ریگاکانی دلنیاوون لهوهی که فیربوون روودهات (Armstrong, 2014). Stephen P. Robbins پیتی وایه راهینان به واتای گۆرینی زانیاری و ههلوئستی مرقهکانه له پیناو هاوکاری لهگهڵ هاوکاران. پهروهرده ههولێهکه بۆ گۆرینی زانست و تیروانینی مرقهکان له پیناو بهدهستهینانی زانیاری نوێ و گۆرینی خوو و رهفتارمکان، یان گۆرینی ئاراستهی بیرکردنهوه و گۆرینی چارهنوسی مرقه، ئامانج لێی دروستکردنی گۆرانکاری تارادهیک جیگیر له کهسیدکا و باشتکردنی تواناکان و نوێکردنهوهی کارامهیی و زانیاری و ههلوئست و ئهدا. راهینان بریتیه له کۆمهلیک چالاکیی پینشومخته و پلان بۆ دارپژراوی ئامانجدار به ئامانجی زیادکردنی خوشگوزهرانی و کاریگهری تاک و ریکخراو به شیوهیهکی بهردوام و

سیستماتیک بۆ بهرزکردنهوی ناستی زانیاری و کارامهیی و ههلوئیسیت به نامانجی باشترکردنی ئەدای کارهکانی نیستا و داهاتووی راویژکاران (Armstrong, M, 2014).

راهینانی پهروهدهیی بریتیه له چالاکیهکی پلان بۆ دارپژراو و بهردهوام که نامانجی پیدانی زانیاری و لیهاتوویی پهروهدهیی راهینراوانه بهمههستی ناستهکردنیان له بهدهستهینانی ئەدای پیشهیی خویان لهپیناو بهروهپیشبردنی ناستی سیستمی پهروهدهیی.

بۆیه لهم پیناسانهوه دهتوانین بزانیان که:

1. راهینان چالاکیهکی مرقانهو نامانجاره.

2. نامانجی راهینانهکه هینانهدی گۆرانکاری له لایههکانی خۆکۆنترۆلکردنه لهنیو راهینراواندا.

3. پرۆسهیهکی ریکخراوهیه که نامانج لێی باشترکردن و پههپیدانی توانا و بههره ی تاکهکانه، که له نامانجهکانی ریکخراوهکهدا رنگ بداتهوه.

4- راهینان گرنگترین نامرازه که دهپیته هۆی گهشهکردن و باشترکردنی بههههینان بۆ دامهزراوهکان.

بهم پدیه توێژه پیتی وایه که راهینان پرۆسهیهکه له ریگهیهوه ههموو کارمندان له دامهزراوه پهروهدهیهکان زانیاری و لیهاتوویی بهدهست دههینن که وایان لێههکات به کارایی بهرز له دامهزراوهکهدا کارهکانیان ئەنجام بدن بهشیهیهک هاوشان بیت لهگهڵ پیشهکۆتیه تهکنهلوژییهکاندا.

بۆیه رنگه کاریگهیهکه له نیوان راهینهر و وهرگردا جیاواز بیت. بۆ دروستکردنی بهرژههوندی له پهروهده و بهشدارییهکی تایبعت له کۆمهلهگادا و هک یهکهیهکی خۆندهوار، بهکارهینانی دروستی راهینهرایهتی له کاتی خۆیندندا زۆر گرنگه. مامۆستایان و راهینهران له زۆربهی حالتهکاندا یهکهیهکی دانهراون؛ چونکه راهینهرایهتی یهکێکه لهو سیههانهی که مامۆستایهکی نایدیال ههیهتی، راهینهر، مامۆستای راهینهر، و راهینهری مامۆستا سێ بابتهی جیاوازن. مهوادی یهکهمیان ورده، له کاتییدا مهوادی نیوان دووی کۆتایی پهیههسته به بواری بهکارهینان و مههستهوه. راهینهرایهتی له پالنه و ئاراسته زیاتر درپژ دهپیتهوه.

سههچاوه و مهوادی راهینهران فراوانه، و هک ئەندامانی خیزان، هاوڕی، هاوکار، مامۆستا و هتد. بهزۆری مامۆستا راهینهر سهرکردایهتی و رینمایی و راهینهری خۆیندکاران و هاوکار و کارمندان دیکه دهکات له دامهزراوهیهکی پهروهدهیی بهپیتی بارودۆخی کار تایبتهمهنده به متمانه و متمانهی یهکتر. بواری بهکارهینان و نامانجهکی فراوانه، بهلام و هک راهینهر نییه.

باسی دووهه: گرنگی راهینانی پهروهدهیی

نامانجی سههکی پهروهده بریتیه له خۆنامادهکردن لهپیناو گهشهپیدانی هزری و کهسبیدا. له پهروهدهدا راهینان پرۆسهیهکی بهردهوامه لهپیناو ناستهکردنی توانا مروویهکان له فیربون و داهیناندا. بۆیه پتویهسته ههه له سههتاوه پالپشتی گشتی له بواری پهروهدهدا بدریت به کارمندان نو. بهرنامهیهکی راهینهرایهتی که به باشی دارپژراو بیت دهتوانیت رۆلێکی سههکی بگێریت له مانهوهی توانا مروویهکان له پهروهدهدا و ههروهها له پههپیدانی پیشهیهیووندا. چونکه راهینان رینازیکی

کارپنکاروه لهبوارى پەرودهدا. راهینان و پهرهپیدانی پەرودهدی روبرووی کۆمهڵیک ناستهنگ و ئالنگاری دهیتوه. ههرویه پێویستییهکی زۆری به پلاندانانی ورد ههیه بۆ بیرکردنهوه و پلانی گونجاو بۆ ئهوهی بهرنامهیهکی راهینهراپهتی کاریگهر پهرهپیدریت که کاریگهری ناستهنگ و ئالنگارییهکان کهم بکاتهوه (Muhammad,2020).

لهئێو ئهوه بنهمایانهی که راهینان له دامهزراره پهرودهدیهیهکان لهسههری بنیات نراوه، پرونی ئامانجهکان و گونجانیان لهگهڵ پێداویستییهکانی راهینراوان، بهردهوامی به درێژایی ماوهی خزمهتکردن، و گشتگیربوون بهو پێیهی ههموو رهههندهکانی گهشهپیدانی مرقای لهخۆدهگریت، لهوانهش بههاکان، روتهکان، زانین، لیهاتووویهکان، و پلهبهندی له ناستهوه بۆ سهختتر تا دهگاته چارهسههرکردنی کیشه قورستر و ئالوزهکان و هاوسهنگی لهگهڵ گهشهپیدان بهو پێیهی که پێداویستییه راستهقینهکانی راهینراوان دابین دهکات بهجۆریک که لهگهڵ ناستهکانیان بگونجیت (اصلان،2019).

راهینان بۆ سههرجهم ئهوه کهسانهی لهبوارى پهرودهدا کار دهکن گرنگی خۆی ههیه. بۆ کارمهنده نوویهکان که ههیشتا کارامهیی و ئهزموونی پێویستی نییه بۆ ئهنجامدانی ئهکهکانی کار به شێوهیهکی کارا له دامهزرارهکهدا بۆ پرکردنهوهی کاریکی دیاریکارو پێویستی پێیهتی. بۆ ئهوه کارمهندهی که ئهزموونی پێشوی ههیه بهرزکردنهوهی کارامهیی پێویسته بۆ ئهنجامدانی کاری باشتتر. راهینان کارامهیی پێویست پر دهکاتهوه. بهم شێوهیه پشتگیری راهینان دهکات و کارامهیی کارمهندهکه به شێوهیهک بهرز دهکاتهوه که دنیابیت لهوهی که لهگهڵ پێداویستییهکانی کارمهنده دهگونجیت و کارمهنده به باشتترین شێوه ئهنجام دهکات (المهدی،2017):

- 1- یارمهتی تاکهکان دهکات بۆ باشتترکردن و پهرهپیدانی بریارهکانیان و چارهسههرکردنی کیشهکانیان له شوینی کار.
- 2- به ئامرازیکی ئهزینی داهنریت بۆ ئامادهکردن و شیاوکردنی سهراچاوه مرقایهکان که توانای بهریوهبردنی پۆستی نوێ له دامهزرارهکه ههیهتی.
- 3 - ئهدهی تاک باشتتر دهکات، ئهههش له زیادکردنی بری بهر ههههینان و باشتترکردنی کوالیتیهکهیدا رهنگدههاتوه، به کهمترین تیچوون و کهمترین ههول و له کهمترین کاتدا.
- 4 - بهشداره له زیادکردنی نهرمی ریکخراوهیی و بهدهستههینانی سهقامگیری له شوینی کار، بهم شێوهیه پهروهندی نیوان بهرژمونهی تاکهکان له لایهکهوه و بهرژمونهی خاوهن کارمهنده له لایهکی دیکهوه بهدهست دههینیت.
- 5- دابینهکردنی سهراچاوه مرقایه راهینراوهکان بۆ ئهنجامدانی کاره پێویستهکان لهو پسرپورییهی که بهپێی تایبهتمهندی دیاری کاروه (ساجات،2021).

باسی سێیهه: ئامانجهکانی راهینان و پهرهپیدانی تواناکی مرقا

راهینانی رینمایهکارانی پهرودهدی ئامانجهکانی وهک پهرهپیدانی کارامهیی، گۆرینی رهفتار و زیادکردنی لیهاتووویهکان ههیه. ئامانجهکانی راهینانهکه جۆر و ناستی لیهاتووویی و توانا و زانیاری و ههلوێستی بهشداربووان دیاری دهکن که بهرنامهی راهینانی تهواو لهخۆدهگریت و ئامانجه گرنهکانی راهینانهکه بریتین له:

- 1- یارمئیدان بۆ بریاردان له سهر شیوازه گونجوهکان بۆ چالاکیهکانی رینماییکاری پهرمهدهیی و پنداویستییهکانی پهیهوست به گۆرانکاریهکه، ئامانجهکانی راهینانهکان روونی دهکهنهوه که چی چاوهروان دهکریت له ههر دوو راهینهر و راهینراو.
- 2- ئامانجهکانی راهینان بنهمایهک بۆ ههلسهنگاندنی بهرنامهکه دواى جیهه جیکردنی دابین دهکهن. (مجرد کاهانی و همکاران، 1391).
- 3- شایسته کردنی پیشه‌ی رینماییکاران و مامۆستایان و فرمانبهران له راهینانیان به پتی ستاندارد و ریساکانی پلان بۆداریژراوی راهیناتیکی بهرپرسار.
- 4- په‌هیندانی توانا مروییهکان بۆ بیرکردنهوهی زانستی و بهکارهینانی ئهو توانایانه له کارهکانیادا له لایهک و راهینانی فیرخواز مکانیان له لایهکی ترموه.
- 5- بهرزکردنهوهی ناستی ئه‌دای پیشه‌یی کهسی بهرپرسی پیشه‌که، توانای په‌هیندان و نوێکردنهوهی بواری زانست و کاره‌کهی. (أحمد، 2009).

باسی چواره‌م: بدیاریکردنی پنداویستی راهینان

ریخراوه‌کان پنیوسته رییازیکی راهینانی سیستماتیکی به‌کاربهینن بۆ دنیابوون له دهرئهنجای راهینانه‌که. رییازیکی سیستماتیکی بۆ راهینان زۆر جار بریتیه له دیاریکردنی پنداویستییهکانی راهینان، دیزاینی راهینان، شیوازی گه‌یاندن و هه‌لسه‌نگاندنی راهینان (Mathis & Jackson, 2016). جیهه‌جیکردنی ورد له ههر پرۆسه‌یهکی راهیناندا سه‌رکه‌وته‌که‌ی دیاری ده‌کات. له روانگی کارمهندهوه، راهینان ده‌توانیت کاریگهر بیت نه‌گهر په‌یه‌ندی به ناستیکی به‌رزى پالنه‌رموه هه‌بیت، توانای باشتر بۆ نه‌نجامدانی کاره‌کیان دروست بکات، هه‌روه‌ها وایان لیکات هه‌ست به ئه‌رینی بکهن به‌رامبهر به کاره‌کانیان (Balogun, 2011). نارمسترونگ (2014) پتی وایه که راهینان ده‌بیت سیستماتیک بیت به‌ پتییه‌ی که به‌شیوه‌یهکی تایبته‌ت داریژراوه و پلانی بۆ دانراوه و جیهه‌جی کراره‌وه بۆ دابینکردنی پنداویستییه‌ی دیاریکراره‌کان. له‌لایهن کهسانیکه‌وه دابین ده‌کریت که دهرانن چۆن راهینان بکهن و کاریگهری راهینانه‌کان به وردی هه‌له‌سه‌نگیندریت. به‌پتی مۆندی و مارتوکیۆ (2016) و ماتیس و جاکسون (2016)، پرۆسه‌ی راهینانی سیستماتیکی له چاره‌ قوناغ پیکهاتوه، ئه‌وانیش هه‌لسه‌نگاندنی پنداویستییه‌کانی راهینان، دیزاینی راهینان، شیوازی پیشه‌که‌شکردنی راهینان و هه‌لسه‌نگاندنی راهینان.

باسی پینجه‌م: کاری رینماییکاری پهرمه‌ده‌یی

له بواری په‌هیندانی پیشه‌دا پنیوسته رینماییکاری پهرمه‌ده‌یی له ناستی سه‌رته‌یه‌وه فیرخواز مکان ناشنا بکات به جیهانی کارو هاوکاریان بیت له‌دروستکردنی دهرفته بۆ فیربوون و یارمه‌تی خویندکار بده‌ت. بۆ ده‌ستنیشانکردنی ئاره‌زوو و تواناکانی و دۆزینه‌وه‌ی هه‌له‌ جیاوازمکانی کار، هه‌روه‌ها یارمئیدانی خویندکاران بۆ تیگه‌یشتن له په‌یه‌ندی نیوان قوتابخانه و جیهانی کار، بۆ رینماییکردنی خویندکاران له هه‌لبژاردنی ریگاکانی دواى خویندن و تیگه‌یشتن له فیربوونی به‌رده‌وام و هک ریگایه‌ک بۆ به‌ده‌سته‌ینانی پیشه‌وه و ره‌جاکردنی ئه‌خلاقى پیشه‌یی (Barieva & et al, 2018).

رینماییکاری پهرمه‌ده‌یی، به‌هاوکاری مامۆستایان و دایک و باوکان، ئهو خویندکارانه‌ی پینستر کیشه‌ی ره‌فتاری، کیشه‌ی فیربوون، گه‌شه‌کردنیان هه‌یه، ده‌ستنیشان ده‌کهن و هه‌لسه‌نگاندنیان بۆ ده‌کهن. له کاری گروپیدا پلانی خۆپاریزی یان چاکسازی کۆده‌کهنه‌وه و جیهه‌جی ده‌کهن بۆ یارمئیدان له دامه‌زراندنی ژینگه‌ی فیربوون بۆ هه‌موو مندالان، به‌تایبه‌تی بۆ ئه‌وانه‌ی پنیوستی پهرمه‌ده‌یی تایبته‌یان هه‌یه. ئه‌رکیکی تری گرنگ وریایی و نه‌نجامدانی چالاکی خۆپاریزییه له به‌رامبهر کرده‌وه‌ی توندوتیژی به‌رامبهر به سه‌رجه‌م مندالان و له‌ناویاندا خاوه‌ن پنداویستی تایبته‌ت. راهینانی ستافی ناوه‌نده‌کانی خویندندا له‌سه‌ر چۆنیه‌تی کاریگه‌رکردنی قوتابخانه و پۆله‌کانیان بۆ خویندکاری هه‌مه‌چه‌شن.

پسپوری خزمهتگوزاری دهر وونی-کومه لایمتی ناومندهکانی خویندن نهرکی راویژکاری دایکان و باوکانیان همیه لهبارهی گرنگی بهردو امیوونی پهرومدهی زیاتری مندالهمکانیان به پشتبستن به تواناکانیان (Balli, 2016). پیویسته رینماییکاری پهرومدهی پشتگیری له کارمکانیان بکهن لهسهر ستاندارد و پروتوکولیک که لهسهر بنهمای بهرژومندی بالای مندالان و مافهمکانیان دامهزراون. ریزگرتن لهم پیومرانه گرنکه بو دروستکردن و چاندنی هملوئیست و رهفتاری خیرخوزانه و دؤستانه و گشتگیر. کیشهمکانی ژبانی کومه لایمتی مندال ئوژهی سه مکی له تیوری و پراکتیکی پیداکوژی کومه لایمتیدا، و هکئامانجی چالاکی کومه لایمتی و پهرومدهی پشتگیریکردنه له پیکهاتنی کومه لایمتی له مندالهمکه که ژینگهی کومه لایمتی خوی باشتر دهکات (Gaysina, 2011)).

رؤلی راویژکاری پهرومدهی له بهرئومبردنی هملوئیست و رهفتاری خویندکاران بهینی لیرما و هاوکارانی پهیومندییهکی پیشهیی به که خوی له هاوکاربیهکانی پیشهشکراو له تاکیکهوه بو تاکیکی دیکه، تاکیک که پیویستی به یارمتهی همیه و کهسیکی دیکه دهردهکویت که توانای یارمتهیدانی (راهینسر) همیه بهدیهینانی تواناکانیان به شیومیهک که گونجان و تهندروستی دهر وونیان پیندات؛ راویژکاری پهرومدهی توانای topushes تاکهمکان (خویندکاران) بو گهشکردن و بهرهمهینانی زیاتر، و وهرگرتنی ئهم پهیومندییه پیشهیی (پهیومندی روو بهروو) له نیوان راهینسر و خویندکار له شوینیکی تایبعت که گرهنتی نهینی گفتوگوکانی راهینسر دهکات (Anastsov and Ristevska, 2019).

له روانگهیهکی ترموه، رینمایي و راویژکاری پرؤسهیهکی خوپاریزی و گهشهپیدان و چارهسهریهکه پیویستی به پسپوری، ئامادهکاری، کارایی، لپهاتوویی و تایبهمندی تایبعت همیه که یارمتهی راهینسر ددهات بو فیربوون، بریاردان، متمانه بهخوبوون، و پهرومیدانی پالئسر بهروم دهستکومت. رینمایي و رینمایي پهرومدهی نامانجی بهدهستهینانی گهشهی هممه لایمیه بو خویندکار. بو چارهسهری کیشهمکانی، پهیومندی نیوان مال و قوتابخانه به دیکومینت بکهن، هسره ها له ژیر چهری راویژکاری دهر وونیدا هملسوکوتی خویندکار بو باشتر بگورن و نهمش له بهرامبردا دهینته هوی گهیشتن به نامانجهکه بهروم باشترکردنی پرؤسهی خویندن (White and Levers, 2016).

رینمایي و راویژکاری له کونهوه بیبهری نهبووه له پراکتیزمکردن. بو نمونه دایک و باوک و مامؤستا، هملؤدهن یارمتهی مندالهمکانیان و خویندکارمکانیان بدن بو سهلامتهی و پیگهیشتن و پشتگیری تواناکانیان، بهلام ئهم بابته تنها شیوهی رینمایي گرتبهسر، بهینی نهوی بجه ناو پهیومندییهکی کارلیککارانه له نیوان راهینسر و تاکی پیویستی رینمایي، چونکه رینماییهکه بهس نییه بو یارمتهیدانی تاک له بهدهستهینانی خوی، نهمش بهپهلهی پیویستی بو پرؤسهی راویژکاری دهر وونی زیادکرد که پهیومندی روو بهرووی نیوان راهینسر و راهینسر مکه. پاشان قوناغیکی دهر ووناسی ئامازهدر سهریههئدا که تیشکی خسته سهر تهندروستی دهر وونی و گهشهسندنی دهر وونی رینمایي پهرومدهی رؤلکی گرنگ و ژبانی همیه له پرؤسهی پهرومدهی (Omar, 2021).

رینماییکردنی سهرجم قوتابیان، پلاندانانی تاکهکسی بو قوتابیان، خزمهتگوزاری وهلامدانهوه، پشتگیری سیستم، همماهنگی، راویژکاری، راویژکاری، سهر پهرشیکردنی خویندکاران، دانانی خستهی چالاکیهکانی راویژکاری به پشتبستن به سالنامهی جیههچیکردن، هملسنگاندنی ئهجامهکانی پرؤگرام، بهشیک له... گرنگترین نیشاندهری چالاکیهکان رینمایي و راویژکاری له قوتابخانهکاندا له بهر چاو دمگیرین (Joyce, 2011).

باسی شهسهه: پهیومندی نیوان راهینان و رینماییکاری پهرومدهی

ناومندهکانی خویندن شوینیکه که خویندکاران بو یکههمجار نهموونی کارلیکه کومه لایمتیهکان دهکهن و رهفتاری تاکهکسی خویان نیشان ددهن که هندیکجار له کیشه خیزانییهکانیان له قوتابخانه سهر هملدهن، بوپه بوونی راویژکاری له همموو ئاستهکانی خویندن و گرنکیدان به گرنگیهکهی بهتایبعت له قوناغی سهرمتاییدا زور پیویسته له بنیاتناتی کلتوری بهکارهینانی راویژکاری. بهرنامهی راویژکاری له قوتابخانهکاندا به مهبهستی دروستکردنی پهیومندییهکی لهبار لهگهل ژینگه و بو بهرژومندی و بههرهی خویندکاران به شیومیهکی گونجاو بهکاربهینن. بهجوریک که پیدایستهیهکانی کومه لگا له لایمیه جیوازمهکانهوه دابین بکرین، (بارسانی و هاوکارانی، ۲۰۱۷).

بهشی سینه م: بواری مهیدانی

باسی یهکه م: شیوازی کۆردنهوهی زانیاری

له م لیکۆلینه مهیدا، چاوپیکهوتنی نیمچه پیکهاتهی بهکار هینرا بو لیکۆلینهوه و شیکردنهوهی تیروانینی رینماییکارانی پهروهدهیی قوتابخانه بو گرنگی راهینانی پهروهدهیی بۆکاری رینماییکاری پهروهدهیی لهناوندهکانی خویندن. ئامانج له بهکار هینانی ئهم جوړه چاوپیکهوتنه بهدهستهینانی زانیاری ورد و بهگرتوو بوو که له داتا دهقی پهرشوبلاو مکهانه بهدهست هاتبوو که له چاوپیکهوتن لهگهڵ بهشداربووان بهدهست هاتبوو. بو ئهم مهیهستهش پرسیارهکان به دوو شیوازی ناومندی و کراوه ئاراستهی بهشداربووان کران. دواي ئهوهی توێژهر به بهکار هینانی شیوازی نمونهگرتنی توپی بهفر ههریهک له بهشداربووانی توێژینهوهکیان ناسی، سههرتا پهوهندی به ههر بهشداربوویهکهوه کرا له ریگهی تلهفۆنمهوه بو ئهوهی بۆچوونی خویان بو بهشداریکردن له چاوپیکهوتنهکهدا دهر بېرن.

له م چاوپیکهوتنهدا پرسیارهی هاوشیوه و ناومندی له ههموو بهشداربووان کرا، بهلام له ههمان کاتدا پرسیارهکان نهرم و نیان بوون و لهسهه بنهمای وهلامی بهشداربووان و ئهو زانیاریانهی لی وهرگیراون

له کاتی چاوپیکهوتنهکهدا جاریکی تر پرسیار کرایهوه. بهم شیویه له کاتیکهدا که پیکهاتهی گشتی چاوپیکهوتنهکه بو ههموو بهشداربووان وهک یهک بوو، بهلام به پشتبهستن به شیوازی لیکۆلینهوه، چاوپیکهوتنهکارهکان پرسیارهی دیکهیان له کاتی پتویستدا کرد بو ئهوهی تیگهیشتنیکی قوولتر له تیروانین و ئهم مونی بهشداربووان بهدهستهینن.

گرنگترین پرسیاره ناومدیهکان که بو بهدهستهینانی تیروانینی راویژکارانی قوتابخانه بو رۆلی پیشهیی خویان کران بریتی بوون له:

- 1- سروشتی کاری رینماییکاری پهروهدهیی لهناوندهکانی خویندن چۆن ئهینی؟
- 2- پیدابستهینی بهکانی راهینان بۆکاری رینماییکاری پهروهدهیی لهناوندهکانی خویندن کامانه؟
- 3- چ شیوازیکی راهینان بهباش ئهزانیت بۆگهشهپیدانی تواناکانی رینماییکاری پهروهدهیی؟
- 4- ئهو ئاستهنگانهی بهردهم کاری رینماییکاری پهروهدهیی چین؟

لهبری ناوی بهشداربووان ژماره یان کۆد بهکار هینرا. دواي تهواو بوونی ههر چاوپیکهوتنیک، فایله دهنگیهکه لهسهه کاغز تۆمارکرا بو شیکاری داتاگان.

شی کردنهوهی زانیاری

شیکاری بابتهیی بهکار هینرا بو شیکردنهوهی داتاگانی چاوپیکهوتنه ئهجمادراو مکهان. بهینی ئهوهی براون و کلارک (Braun & Clarke, 2006) باسیان کردوه، شیکاری بابتهیی شیوازیکه که ههم بو دهر برینی واقع و ههم بو روونکردنهوهی بهکار دیت و تهوهریش زانیاری گرنکه سهبارت به داتاگانی پرسیارهکانی توێژینهوهکه و تا رادیههک، ئهوه نیشان دهدات کهمانا و چه مکی نهخشهکه له کۆمهلیک داتا. بهم شیویه توێژهران شمش ههنگاوی براون و کلارک (Braun & Clarke, 2006) یان بهکار هینا بو پشکنین و شیکردنهوهی بابتههکان و وهرگرتنی نهخشهکه له داتاگان. ئهم شمش ههنگاوه بریتین له: (1) ناسینی دهق و پشکنینی داتاگان. (2) دروستکردنی کۆدی سههرمتایی. (3) گهران بهدواي تهوهر. (4) پشکنینی تهوهری شاراوه و قوولتر و کۆنترۆلکردنی گونجانی تهوهرهکان لهگهڵ کۆده دهر هینراو مکهان. (5) پیناسهکردن و ناوانی بابتههکان.

<p>راهینان، له لایهن کسانى شارهزا.</p>	<p>بیت له بابهتهکانی راهینان. به کرداری کردنی بابهتهکانه، واته باس کردن له کیشیهک لهناو راهینانهکانداو گفتوگۆکردن لهسەر ریگه شووازهکانی چارهسەرکردنی. 6- شیوازی پراکتیکی زۆرباشه بۆ راهینانی رینمایکاران دهبیته هۆی باشتەرچارهسەرکردنی کیشیهکان. 7- راهینانی پراکتیکی له لایهن کسانى شارهزا بهتایبته دهروناسان به رینمایکاران بکریت بۆ ریگاجارهسەرکهکانی کیشیهی قوتابیان. 8- راهینانی پراکتیکی زۆر پیویسته بۆ رینمایکاران نهک تهنها تیپیری بیت. 9- راهینانی پراکتیکی کاریگهری زیتری ههیه بۆباشترکردنی ئهدهای رینمایکار.</p>	<p>بیت له بابهتهکانی راهینان. به کرداری کردنی بابهتهکانه، واته باس کردن له کیشیهک لهناو راهینانهکانداو گفتوگۆکردن لهسەر ریگه شووازهکانی چارهسەرکردنی. 6- شیوازی پراکتیکی زۆرباشه بۆ راهینانی رینمایکاران دهبیته هۆی باشتەرچارهسەرکردنی کیشیهکان. 7- راهینانی پراکتیکی له لایهن کسانى شارهزا بهتایبته دهروناسان به رینمایکاران بکریت بۆ ریگاجارهسەرکهکانی کیشیهی قوتابیان. 8- راهینانی پراکتیکی زۆر پیویسته بۆ رینمایکاران نهک تهنها تیپیری بیت. 9- راهینانی پراکتیکی کاریگهری زیتری ههیه بۆباشترکردنی ئهدهای رینمایکار.</p>
<p>سوودومرگرتن له راهینهری بهتواناو ئهمزموونی ولاتان و تهکهکنولوزیای نوی</p>	<p>2- راهینانهکان له لایهن کسانى شارهزا له بوارهکهدا بوترتیهوه، کهسانیک که لهم کۆمهلهگهیهدا بژین. 4- چونیهتی بهکارهینان و سوودومرگرتن له تهکنهلوژیای له چارهسەرکردنی کیشیهکاندا. 3- تیکهله بوونی رینمایکار به کلنووری ولاتانی دراوسی لهریگای ناردنیا بۆکۆنفرانسی زانستی و پشیهی له ولاتان. 6- بوونی پهپوهندی بهردهوام لهگهله ریخراوهکان و ئهوانیش بتوانن سمینارهنجام بهن لهناوهندهکانی خویندن 5- رینمایکاران و اباشتره سهههتا چهند راهینهری بهتواناو خاوهن ئهمزموون و لهناوهوه دهروهی ولات راهینهری خولهکان بن. 9- سههدانی ئهمزموونی ولاتانی دهروهه بۆ کاری رینمایکار.</p>	<p>2- راهینانهکان له لایهن کسانى شارهزا له بوارهکهدا بوترتیهوه، کهسانیک که لهم کۆمهلهگهیهدا بژین. 4- چونیهتی بهکارهینان و سوودومرگرتن له تهکنهلوژیای له چارهسەرکردنی کیشیهکاندا. 3- تیکهله بوونی رینمایکار به کلنووری ولاتانی دراوسی لهریگای ناردنیا بۆکۆنفرانسی زانستی و پشیهی له ولاتان. 6- بوونی پهپوهندی بهردهوام لهگهله ریخراوهکان و ئهوانیش بتوانن سمینارهنجام بهن لهناوهندهکانی خویندن 5- رینمایکاران و اباشتره سهههتا چهند راهینهری بهتواناو خاوهن ئهمزموون و لهناوهوه دهروهی ولات راهینهری خولهکان بن. 9- سههدانی ئهمزموونی ولاتانی دهروهه بۆ کاری رینمایکار.</p>
<p>بوونی ئهمزموونی سههههوتوو لهپروگرامی راهینانی رینمایکاران.</p>	<p>8- پیویسته ستراتیژی و پروگرامیکی دیاریکراوهههیت بۆ راهینانی رینمایکاران. 2- ناشنا کردنی رینمایکاران بهوه ئهمزموونانهی کهسانی دیکه پنیدا تپیهریون.</p>	<p>8- پیویسته ستراتیژی و پروگرامیکی دیاریکراوهههیت بۆ راهینانی رینمایکاران. 2- ناشنا کردنی رینمایکاران بهوه ئهمزموونانهی کهسانی دیکه پنیدا تپیهریون.</p>
<p>کارگیری و دارایی</p>	<p>4- کهمی ژمارهه رینمایکار لهناوهندهکانی خویندن بۆته هۆکاری کهمی گرنگی پیدان لهسهرجهم لایهنهکانهوه بۆ کاری رینمایکار 5- گهورهترین ئاستهنگ کهمی ژمارهه رینمایکارو زۆری ژمارهه قوتابیان و خویندکارانه. 7- زۆری ژمارهه قوتابیان و کهمی رینمایکار لهناوهندهکانی خویندن گرفتیکی گهورهیه له قوتابخانهکان. 8- زۆری ژمارهه قوتابیان و کهمی ژمارهه رینمایکاران گرتی مانهوهه زۆری کیشیهکانی قوتابیان. 9- بههۆی زۆری ژمارهه قوتابیان کهمی رینمایکاران گرتی بۆ کارهکانی دروسانت کردوه</p>	<p>4- کهمی ژمارهه رینمایکار لهناوهندهکانی خویندن بۆته هۆکاری کهمی گرنگی پیدان لهسهرجهم لایهنهکانهوه بۆ کاری رینمایکار 5- گهورهترین ئاستهنگ کهمی ژمارهه رینمایکارو زۆری ژمارهه قوتابیان و خویندکارانه. 7- زۆری ژمارهه قوتابیان و کهمی رینمایکار لهناوهندهکانی خویندن گرفتیکی گهورهیه له قوتابخانهکان. 8- زۆری ژمارهه قوتابیان و کهمی ژمارهه رینمایکاران گرتی مانهوهه زۆری کیشیهکانی قوتابیان. 9- بههۆی زۆری ژمارهه قوتابیان کهمی رینمایکاران گرتی بۆ کارهکانی دروسانت کردوه</p>
<p>نهبوونی پشتگیری دارایی و کارگیری بۆ کاری رینمایکاران</p>	<p>1- شارهزایان ویستیان کهمه له شوینیکی دورهه بچن راهینان بکهن به رینمایکار، باری دارایش هۆکاره بۆ گرتی راهینان. 2- رینمایکاران دلنیا بن لهوهی پشتگیری تهواویان دهکریت له لایهن وهزارهتهوه دهتوانن بهوه ریگهه دروستهه ههیه بچنه</p>	<p>1- شارهزایان ویستیان کهمه له شوینیکی دورهه بچن راهینان بکهن به رینمایکار، باری دارایش هۆکاره بۆ گرتی راهینان. 2- رینمایکاران دلنیا بن لهوهی پشتگیری تهواویان دهکریت له لایهن وهزارهتهوه دهتوانن بهوه ریگهه دروستهه ههیه بچنه</p>

		کیشهی خویندکارانهو ههولی چارهسهرکردنی بدنه. 9- نهبوونی پشتگیری له لایهن و مزارتهوه بو کاری رینماییکاران. 6- تهرخان نهکردنی بهشیک له داهاتی فرۆشگای ناومندهکانی خویندن بو کارهکانی رینماییکاران
هۆکاری ناوچهیی	دهستنیشتان کردنی رینماییکاران و جیاکردنهو میان بهیپی ئه ناومندهی تیایدا کاردهکن چونگه کیشهکان بهیپی جوگرافییای شوین دهگوریت	6- سروشتی کاری رینماییکاران بهیپی جوگرافییای شوینهکه دهگوریت، چونگه کیشهکان بهیپی جوگرافییای شوین دگوریت. 2- پۆلینکردنی رینماییکاران و جیاکردنهو میان بهیپی ئه ناومندهی تیایدا کاردهکن و ههر یهکیکیان بهیپی پبویستی و خواستی دامهزاراوهکهی راهینانی پبویست و مربرگرت.

له ناومرۆکی ئه چاوپیکهوتنهیهی ئهجامدران، دهستهواژمکانمان ناساندن و نهجامی توژیژنهو مکهمان نیشانیدا که، پینج هۆکاری سهرمکی سهارهت بهگرنگی راهینان که بریتین: زانین دۆستی، ناروونی پهیوهندییهکان، راهینانی کرداری، کارگیری و دارایی، هۆکاری ناوچهیی، وه لهمیتۆدی (Thematic analysis) شیکاری بابتهی بوشیکردنهو داتاگان سوودمان بینوو، دواي چاوپیکهوتنی نویم بهتیربوونی داتاگان گهیشتین داتاگانمان شیکار کرد به (49) دهستهواژهی سهرمتای گهیشتین، وه لهم دهستهواژانه به (12) تهرمهی لاوهکی گهیشتین که بریتین له: شیوازه کردارییهکانی راهینان، بهشداری پلانی چالاکیهکان، راهینانی پیش دامهزاراندن، پسپۆری وورد، خوشهویستی پیشه، پهیوهندی خیزانی، پهیوهندی ناودامهزاراوه، کهمی ژمارهی رینماییکاران، راهینهری بهتوانا، نهزمونی سهرموتوی راهینان. وه ئه دوانزه تهرمهی بهپینج مهبهستی سهرمکی ریزبهندی کران بریتین له: زانین دۆستی، ناروونی پهیوهندییهکان، راهینانی کرداری، کارگیری و دارایی، هۆکاری ناوچهیی که پهیوهندی راستهوخوی به گرنگی راهینان بوکاری رینماییکاران ههیه.

باسی سنیهم: گفتوگۆکردن

ئهم توژیژنهویه به نامانجی لیکۆلینهوه له تیروانینی رینماییکاران قوتابخانهکان سهارهت به گرنگی راهینان بو کاری رینماییکاران ئهجامدراوه. توژیژنهوهکه ههولیدا ئه زانیاریانه بپشکنیت که له چاوپیکهوتنهکان لهگهڵ بهشداریبووان بهدهست هاتون به مهبهستی لیکۆلینهوه لهوهی که رینماییکاران قوتابخانهکان چون گرنگی راهینان بو پیشهکهی خویان ههست پندهکن و وهریدهگرن. نهجامی شیکاری داتاگان، پینج تهرمهی سهرمکی: زانین دۆستی، ناروونی پهیوهندییهکان، راهینانی کرداری، کارگیری و دارایی، هۆکاری ناوچهیی پیشهکهی بیت بهدهست هینران. تهرمهی سهرمکی "راهینانی کرداری و پهیوهندی ژینگهیی" کهله دوانزه تهرمهی لاوهکی پیکدیت: شیوازه کردارییهکانی راهینان، بهشداری پلانی چالاکیهکان، راهینانی پیش دامهزاراندن، پسپۆری وورد، خوشهویستی پیشه، پهیوهندی خیزانی، پهیوهندی ناودامهزاراوه، کهمی ژمارهی رینماییکاران، راهینهری بهتوانا، نهزمونی سورموتوی راهینان. ئهم دوزینهوانه لهگهڵ نهجامی توژیژنهو مکهکاندا دهگونجیت که جهخت لهسهر گرنگی راهینانی رینماییکاری قوتابخانهکان دهکهنهوه که ناگداری رۆلی پیشهیی راونکاران بن. له توژیژنهو مکهکاندا (Peterson, 2019) رینماییکاری قوتابخانه و راهینان، سهارهت به ئه که پیشهیهکانی رینماییکاران، و گهشهپیدانی تواناکانیان لهریگای راهینانی رینماییکاران، بهمهبهستی رۆل و کاریگهرییان له بهرنامهکانی رینمایی و راونکاری قوتابخانه بو کارلیککردن و بهشداریکردن له چالاکیهکانی راونکاری بهشیوهیهکی کاراو و زانستی بو گورانکاری و گهشهپیدانی خویندکاران.

نه‌نجام:

له ریگه‌ی ئهم توژی نه‌مه‌یه له‌سه‌ر گرنگی راهینانی په‌روه‌ده‌یی بۆ‌کاری رینماییکاری په‌روه‌ده‌یی له‌ناوه‌نده‌کانی خویندن گه‌یشتوینه ئهو نه‌نجامه‌ی که راهینانی په‌روه‌ده‌یی رۆلێکی سه‌ر‌مکی هه‌یه له‌باشترکردنی ئەدای رینماییکاری په‌روه‌ده‌یی له‌دامه‌زراوه په‌روه‌ده‌یه‌یه‌کان که‌له‌ر‌یگه‌یه‌مه‌یه یارمه‌تی قوتابیان و خویندکاران ئه‌ده‌ن بۆ تێپه‌ران‌دنی کێشه‌ جۆراوجۆره‌ ده‌روونی و قوتابخانه‌کانیان، به‌و پێیه‌ی ئامۆژگاری و رینمایه‌ی پێشکەش ده‌کەن که یارمه‌تی قوتابیان و خویندکاران ده‌ده‌ن بۆ سه‌ر‌که‌وتن و گه‌یشتن به‌سه‌قامگیری ده‌روونی و گونجان‌دن له‌گه‌ڵ ه‌اوپۆله‌کانیان .

به‌پشتبه‌ستن به‌خستنه‌رووی توخمه‌کانی توژی نه‌مه‌که ، ده‌توانرێت بلێین راهینانی په‌روه‌ده‌یی په‌که‌یکه‌ له‌ پێویسته‌ گرنگه‌کانی کاری رینماییکاری په‌روه‌ده‌یی که به‌شداره له‌ چاره‌سه‌رکردنی کێشه‌ ده‌روونی و په‌روه‌ده‌یه‌یه‌کانی قوتابیان و خویندکاران له‌ ریگه‌ی پێشکەشکردنی خزمه‌تگوزاری رینمایه‌ی جۆراوجۆره‌وه .

پیشنیه‌کان:**توژی نه‌مه‌که گه‌یشته‌ کۆمه‌لێک پیشنهاد که به‌م شێوه‌یه‌ن:**

- کارکردن بۆ بنیاتنانی پروگرامی راهینان بۆ راویژکاری په‌روه‌ده‌یی قوتابخانه‌ له‌سنوری به‌ریوبه‌رایه‌تیه‌یه‌کانی په‌روه‌ده .
- پێویستی هه‌ماهه‌نگی نیوان لایه‌نه‌کانی پرۆسه‌ی خویندن بۆ دیاریکردنی پێداویسته‌یه‌کانی راهینان بۆ راویژکاری په‌روه‌ده‌یی.
- نه‌نجامدانی توژی نه‌مه‌وه‌ی ه‌اوشیوه‌ به‌ وه‌رگرتنی دیدگای سه‌ر‌په‌رشتیارانی په‌روه‌ده‌یی و په‌سپۆرانی په‌روه‌ده‌یی
- پێویستی پ‌ال‌پشتی‌کردنی راویژکاری په‌روه‌ده‌یی به‌ توانای پراکتیکی پێویست بۆ ئه‌وه‌ی یارمه‌تی بدرێت له‌ پێشکەشکردنی خزمه‌تگوزاری رینمایه‌ی پێویست.

سه‌رچاوه‌ی عه‌ره‌بی:

لیلی، زرقان، 2014، محاضرات مقياس تصميم البرامج التدريبيه، كلية العلوم الانسانية والاجتماعية، جامعة سطيف، الهضاب، الجزائرية.

أحمد، أفرجة وأ. بن فاز جميلة ، 2009، تدريب المعلم كأحد متطلبات الإصلاح التربوي مجلة دفاتر المخبرمج، 4، ص ص. 439-450

اصلان، عمر محمد علي، 2019، اثر الدورات التدريبية التي تعقدها وزارة التربية والتعليم في تنمية المهارات التدريسية من وجهة نظر المعلمين ، المجلة الدولية للعلوم الانسانية والاجتماعية العدد التاسع- ابريل.

ساجت، خالد عطية، 2021، لتدريب واثره في تحسين اتصالات المنظمة دراسة تحليلية للاراء عينة من الموظفين في مديرية الشباب ورياضة كربلاء، جامعة كربلاء.

سه‌رچاوه‌ی فارسی:

بریمانی، پژمان؛ میرزاییان، بهرام؛ حسن‌زاده، رمضان و دوست محمد، سمانه (۱۳۹۷)، اثر آموزش مهارتهای زندگی (خودآگاهی و برقراری ارتباط مؤثر) بر ابراز وجود و خودتوانسازی دانش آموزان . نشریه رویش روانشناسی.

سارا حق شناس، 1401، طراحی الگوی مفهومی تبیین موفقیت شغلی مشاوران مدارس ، فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان درمانی ایران، سال سیزدهم، شماره 94، بهار 1401.

-][Muhammad Torequl Islam, Citation: Islam, M. T. (2020). Mentoring in Education. Journal of ELT and Education, 3(4): 135-137. Retrieved from, JOURNAL OF ELT AND EDUCATION.
- Afroz ,2018, Nushrat Nahida , Effects of Training on Employee Performance - A Study on Banking Sector, Tangail Bangladesh, Global Journal of Economics and Business – Vol.4, No. 1 , 2018, pp. 111 – 124.
- Aktar et al, Muhammad Kamruzzaman Sachu, 2012, The Impact of Rewards on Employee Performance in Commercial Banks of Bangladesh: An Empirical Study, IOSR Journal of Business and Management (IOSR-JBM) ISSN: 2278-487X. Volume 6, Issue 2 (Nov. - Dec. 2012), PP 09-15.
- Anastasov, B., & Ristevska, M. (2019). The Role Of The Counselor In The Pedagogical Counseling Process. International Journal of Education TEACHER, 9(18), 54-59.
- Armstrong, M. (2014). Handbook of human resource management practice (13 ed.). Kogan Page Limited.
- Armstrong, M., & Taylor, S. (2020), A Qualitative Study Exploring the Effects of Job Analysis and Organizational Culture, Open Journal of Business and Management, 2020, 8, 2687-2695.
- Balli , R Dorian, 2016, PhD Candidate University of Tirana, Albania, Role and challenges of school social workers in facilitating and supporting the inclusiveness of children with special needs in regular schools.
- Barieva, K., Kireeva, Z., & Kadi, S (2018). The Overcoming the Communication Barriers of Students as means of a Personalization of Education. *Journal of Social Studies Education Research (JSSER)*. 9 (3): 398 - 409.
- Boyatzis, R. E. (1998). Transforming qualitative information: Thematic analysis and code development. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101.
- Braun, V., & Clarke, V. (2012). Thematic analysis. *The American Psychological Association*. 2. 57-71. [APA Handbook of Research Methods].
- Cooper, M. (2013). School-based counselling in UK Secondary Schools: A review and critical evaluation. University of Strathclyde. p. 34
- Gaysina, G. I. (2011). Childhood world as a social and pedagogical problem. *Pedagogical education in Russia*, 5.

Holloway, I. & Todres, L. (2003), "The status of method: Flexibility, consistency and coherence". *Qualitative Research*, 3(3). 345-357.

Noe, R. A., & Hollenbeck, J. R. (2019). *Fundamentals of human resource management* (8th ed.). McGraw-Hill Education.

Omar Soud AlKhamaiseh, 2021, The Role of Educational Counselors in Developing Students' Acceptance of Online Learning during COVID 19 Pandemic in Jordan: Educational Counselors and Students' Acceptance of online Learning

Patricia B. Kyle and Joyce A. Davos. (2011). The Professional School Counselor's Role as Change Agent in School Discipline. *A Journal of the Arizona School Counselors' Association, Incorporated*, vol. 3, pp:7-17

Peterson ,Jean Sunde & Dong-gwi Lee, 2019, School Counselors-in Training in International Dialogue: A Study of Cultural Immersion, *International Journal of Educational Reform* 2019, Vol. 28(2) 162–178.

White, C. P., & Levers, L. L. (2016). Parent–teacher engagement during child-centered pedagogical change in elementary school. *Children & Schools*, 1-9